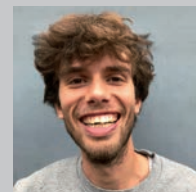

Daan Mulder

mulderdaan@live.nl

Het keerpunt van Bert Slagter

Het vereist moed om te zeggen: het moet anders

Dat de coronacrisis op iedereen een grote invloed heeft gehad, staat vast. Maar dat geldt misschien nog wel dubbel voor internetpionier, ondernemer en bitcoinexpert Bert Slagter (1982). In de loop van vorig jaar verwierf hij een belangrijke stem in het coronadebat, als wetenschapsjournalist, lid van het Red Team en criticaster van het regeringsbeleid. Terugblik op een bewogen jaar, en een vooruitblik op de (bitcoin)-toekomst.

Als iemand die veel bezig is met toeval, hoe groot had je twee jaar geleden de kans ingeschat dat je een soort BN'er zou worden?

(lacht) "Goeie vraag... Ik denk dat we de rol van toeval, of dat nou geluk is of pech, sterk onderschatten. Tegelijkertijd overschatten we vaak onze eigen competentie. Pech, het negatieve toeval, kun je niet voorkomen, maar je kunt je wel indekken. Het positieve toeval, zoals geluk, daar moet je je juist zoveel mogelijk aan blootstellen. De schrijver Nassim Taleb noemt dat de halterstrategie: een stang met aan beide kanten twee grote gewichten. Die manier van kijken heb ik wel geprobeerd op te nemen in zoveel mogelijk dingen die ik doe.

Toen het hele verhaal van corona op gang kwam, in januari vorig jaar, dacht ik: oké, dit is interessant. Ik wil nu nadenken over welke destructieve impact dit kan hebben, op mijzelf, mijn gezin, mijn bedrijf, mijn land. Tegelijkertijd wil ik me ook blootstellen aan de kansen die het biedt. Dus toen mijn Twitter-draadjes ontploften en ik gebeld werd door Tijs van den Brink of ik op de radio wilde komen, zei ik tegen alles 'ja'. Laten we maar eens kijken wat er gebeurt. Dus ja, het is toeval, maar ik heb toeval wel de mogelijkheid geboden om toe te slaan."

Je studeerde informatica en natuurkunde in Utrecht, maar bent er ook mee gestopt. Wat was jouw indruk van je studententijd?

"Ik ben informatica gaan studeren omdat ik de drie, vier jaar daarvoor al ontzettend veel bezig was met computers. Dat was in de tijd dat internet nog *upcoming* was. Ik had mezelf met een boek uit de bibliotheek leren programmeren. Je had nog geen Wikipedia.

Bert Slagter

In het eerste jaar van mijn studie had ik een bedrijf opgericht en vrij snel waren we met acht mensen. Dat kostte veel tijd en aandacht, en dat was eerlijk gezegd ook interessanter dan de studie zelf. Ik was bezig met internettechnologie, en op dat moment was de kennis daarover in de academie minder ver dan die daarbuiten. Het was een heel erg rommelige tijd, met de invoering van de bachelor-master. Op een gegeven moment had ik vakken gemist die niet meer bestonden en werd het heel schools, met aanwezigheidsplicht. Toen dacht ik: ik vind het mooi geweest.

In die tijd was het internet een roze wolk, iedereen vertrouwde elkaar, en tegelijk was het wildwest: de handel in kinderporno vierde hoogtijdagen, iedereen hackte iedereen, iedereen zocht trucjes om de telefoonrekening niet te hoeven te betalen.

Eerst maakte ik met wat kennissen websites, voor driehonderd gulden. Maar rond 2000 konden we e-commerce-sites maken voor tienduizenden gulden. Dat sloeg helemaal nergens op. Waarom zou je voor een bedrijf dat gietvloeren maakt een webshop willen, in die tijd? Niemand was nog online. Kort daarna popte die dotcombubbel. De slinger ging van 'het internet lost alle problemen op' naar 'je hebt er helemaal niets aan', in twee jaar tijd. Dat klopte volgens ons ook niet. Toen ben ik samen met een venoot Procurios gestart.

Inmiddels is Procurios een volwassen bedrijf geworden. Dat betekent dat het

wel loopt, zonder dat ik daar de hele dag heel erg druk mee ben. Ik ben nu meer aan het onderzoeken; lezen en schrijven over onderwerpen die ik tof vind. Die hebben vaak met complexiteit te maken: kunstmatige intelligentie, computernetwerken, speltheorie, bitcoin, financiële markten: allemaal voorbeelden van complexe systemen.”

Was je daarom ook zo snel geïnteresseerd in het coronavirus?

“Nou, er spelen daar een paar dingen een rol. Het meest praktische is dat ik best wel diep in de cryptogemeenschap zit, en die is heel erg internationaal georiënteerd. Al eind december hoorden we in die cryptogroepen: ‘Wat hier gebeurt met dat virus, dat is echt wel anders dan wat jullie in de Nederlandse media horen.’

Eerlijk gezegd had ik niet verwacht dat de rest van de wereld zo ontzettend slecht zou reageren. Op het moment dat Wuhan in lockdown ging, en er overal op de wereld mensen met corona werden gediagnosticeerd, had ik verwacht dat allerlei andere plekken in de wereld preventief maatregelen zouden nemen. Ik ging op 25 januari met mijn gezin skiën in Oostenrijk. En toen maakten wij de grap: nou, we hopen maar dat we straks Nederland nog in mogen. Ik was verbaasd dat er toen niks gebeurde.

Tijdens de ‘intelligente lockdown’ ben ik vooral bezig gegaan met uitleggen. Mensen zijn bang voor cijfers. Je merkt het heel erg bij journalisten, en bij politici. Je kunt wel zeggen: 10 procent van de mensen zorgt voor 80 procent van de besmettingen, maar dan moet je ook even uitleggen wat die dispersie, die *k*, betekent: als je iemand vindt die besmet is, dan is de kans klein dat die persoon zelf een superverspreider is, maar dat de kans wel heel groot is dat hij besmet is door een superverspreider. Dat soort dingen probeer je begrijpelijk te maken.

In juni, juli was corona bijna weg uit Nederland. Dat was zelfs het punt dat het OMT in een advies zei: we moeten toch besluiten in te dammen en het virus helemaal elimineren. Toen dacht ik: ‘Ik kan op vakantie, dit hebben we achter ons.’ Begin juli bleek dat er verdubbelingen waren, van 50, naar 100, naar

200, naar 400 positieve tests, zonder dat er wat gebeurde. Iedereen bleef op vakantie. Ik kreeg telefoontjes van fractievoorzitters: ‘Ik zie verdubbelingen, zie jij ze ook?’ Een aantal kamerfracties deed de oproep om terug te komen van recesses. Het kabinet vond dat niet nodig. Dat vond ik te bizar voor woorden. Amrish Baidjoe, een epidemioloog waarmee ik al een tijdje contact had, zei: ‘We doen een Zoom-call met nog meer mensen die bezorgd zijn.’

Begin augustus kwam het OMT met een advies, waarin ze zeiden: we kijken het nog even aan. Toen hebben we ons als tegenspraakteam aangeboden bij VWS. In de IT-wereld is het heel gebruikelijk om naast de mensen die de informatie beveiligen, het ‘Blue Team’ ook een ‘Red Team’ te zetten, hackers die je inhuurt om jou te testen. Zo zijn we aan onze naam gekomen. Begin september liep het al helemaal uit de klauwen in verschillende delen van Nederland en zijn we echt gaan schrijven. Maar toen duidelijk werd dat de herfstvakantie niet gebruikt zou worden om terug te gaan naar lage besmettingsniveau’s was voor mij al helder: het gaat hem weer niet worden. Dit wordt aanmodderen tot de lente.”

Ben je cynischer geworden van het afgelopen jaar?

(denkt lang na) “Ja, ik denk het wel. Ja.” (lange stilte)

Richt zich dat op de politiek, of op onvermogen?

“Ja, de combinatie van die twee. Ik begrijp nog wel dat er in februari, maart 2020 incompetent gereageerd is. Maar wat ik niet begrijp, is dat de zomer niet gebruikt is om de shit te fixen. Wat ik heb zien gebeuren, in de politiek, is dat er gewoon geen interesse was in competentie, in het echt goed oplossen. Dat heeft me wel cynischer gemaakt. Het ging om ego’s, het ging om politieke loopbanen, het ging er niet om de waarheid op tafel te krijgen.”

Maar als je het weet te fixen, dan ben je toch juist een fantastisch leider?

“Ja, dat zou je zeggen hè. Maar het vereist moed om te zeggen: het moet an-

ders. Dan moet je ook zeggen: we hebben het hiervoor niet goed gedaan. In de afgelopen tien jaar hebben we de GGD’s uitgekleeft, we hebben onze zorg teruggebracht tot een efficiënt minimum. Achteraf moeten we constateren dat dat niet zo handig was. Je moet van veel dingen toegeven: dat is niet goed gegaan. En er is geen moed, er is totale lafheid. Dat is mijn cynische zicht erop.”

Wat zijn de plannen voor je boek?

“Wat mijn broer Peter en ik heel leuk vinden is om complexe problemen begrijpelijk te maken. Corona, het klimaat, geldsystemen, dat vinden we allemaal interessant. We zijn bezig daarover te schrijven, maar ook aan het kijken hoe we het interactiever of breder kunnen maken dan alleen een boek. Het is een project voor een of twee jaar. We gaan wel een boek schrijven over bitcoin. Dat is nu een relevant onderwerp.

Hoe bitcoin er in de toekomst uit gaat zien, dat weet ik niet. Bitcoin is een neutraal netwerk, net als het internet dat is. Het is borderless, zonder grenzen, het is permission-less. Er is geen centrale partij bij betrokken. Zoals je in 1997 nog niet goed kon bedenken hoe het internet er nu uit zou zien, met Airbnb en Uber en Facebook en Whatsapp en TikTok en smartphones, en wifi en 5G, zo geldt dat voor bitcoin ook. Bitcoin zou het hele huidige geldsysteem kunnen vervangen. We lenen en we sparen bij een bank, maar dat is helemaal niet nodig. Want je kunt banken ook in algoritmes vatten: *decentralized finance*. Dat is allemaal voor over tien jaar. Het zou ook kunnen dat bitcoin beperkt blijft tot een middel om te sparen. Dat is heel moeilijk te voorspellen, of het beperkt blijft tot één bepaalde functie, of dat het over twintig jaar de technologie is onder praktisch alles wat met geld te maken heeft in ons leven.”

Meer lezen? Bezoek LekkerCryptisch.nl. Het boek van Bert en Peter Slagter komt in oktober 2021 uit.

Goede suggesties voor een Nederlandse wiskundige met een keerpunt in zijn of haar carrière zijn welkom via keerpunt@nieuwarchief.nl.